

Politics of Space in Chang Arena Buriram Province

Thongchai Sisophon^{**}

Rajany Nilvannapha^{***}

(Received Date: April 29, 2022, Revised Date: September 21, 2022, Accepted Date: September 21, 2022)

Abstract

The purpose of this research is to study the politics of space in Chang Arena Stadium at Buriram province in three issues as follows: the first is the politics of physical space, the second is the politics of imaginary space, and the third is the politics of social space. It is a qualitative research. The collecting data are in-depth interviews, participant observation, and walk to explore the area of the Chang Arena Stadium. The study found that the politics of physical space are brought cultural and historical trends in Buriram to create geographical area, planning area for tourism, built a football stadium blends with old and modern architecture, Buriram Castle market, Shiva Park 12, Phanom Rung Castle replica, and Chang International Circuit. The politics of imaginary space are a revival of the religious beliefs and history of Buriram city, Prasat Phanom Rung's symbol created as a club badge and football stadium, and the politics of social space are built sport fields for exercise, and area of restaurants which were useful areas for Buriram people and tourists as well as promoting job and career for merchants.

Keywords: Politics of Physical Space, Imaginary Space, Social Space, Chang Arena

The Article Submitted in Partial Fulfillment of the Thesis Titled, Politics of Space in Chang Arena Buriram Province

^{**} Doctoral student of Philosophy Program in Faculty of Fine-Applied Arts and Cultural Science, Mahasarakham University

^{***} Assistant Professor: Faculty of Humanities and Social Sciences, Mahasarakham University

การเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์*

ธงชัย สีสอน**

ราชนันท์ นิลวรรณภา***

(วันรับบทความ: 29 เมษายน 2565/ วันแก้ไขบทความ: 21 กันยายน 2565/ วันตอบรับบทความ: 21 กันยายน 2565)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามช้างอารีนาจังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งศึกษาในสามประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่งการเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ ประเด็นที่สองการเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ และประเด็นที่สามการเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม การวิจัยเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และเดินสำรวจพื้นที่สนามช้างอารีนา ผลการศึกษาพบว่า การเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ นำกระแสวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เมืองบุรีรัมย์มาสร้างพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ การวางรูปแบบพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว สร้างสนามฟุตบอลผสมผสานสถาปัตยกรรมแบบเก่าและทันสมัย ตลาดบุรีรัมย์คาสเซิล เป็นพื้นที่ตลาดสะท้อนวิถีชีวิตชุมชนบุรีรัมย์ สวนศิวะ 12 เป็นพื้นที่ความเชื่อเรื่องพระเจ้าและเพศศึกษา ปราสาทพนมรุ้งจำลอง เป็นพื้นที่ความเชื่อพระพุทธศาสนา และสนามแข่งรถทางเรียบชิงแชมป์โลก ส่วนการเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ รื้อฟื้นความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์เมืองบุรีรัมย์ขึ้นมาใหม่ นำปราสาทพนมรุ้งมาสร้างสรรค์ตราสโมสรและสนามฟุตบอลบุรีรัมย์ เกิดวาทกรรมซ่อนเร้น รื้อฟื้นอุดมคติทางสังคมขึ้น ด้วยการสร้างสนามช้างอารีนาและสนามช้างอินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต การเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม คือการสร้างลานกีฬาออกกกำลังกายและบริเวณร้านอาหาร เพื่อใช้เป็นพื้นที่ให้กับคนบุรีรัมย์และนักท่องเที่ยวได้ใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับพ่อค้า แม่ค้าอีกด้วย

คำสำคัญ: การเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ, พื้นที่ทางจินตนาการ, พื้นที่ทางสังคม, สนามช้างอารีนา

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง พลวัตทางการเมืองเรื่องพื้นที่และการสร้างสรรค์ในสนามช้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์

** นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวัฒนธรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวัฒนธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจโลกสมัยใหม่นี้ ทำให้สังคมเกิดการสร้างพื้นที่ทางการติดต่อสื่อสารถึงกันอย่างรวดเร็วและผู้คนอยากเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว โดยเฉพาะการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีร่องรอยประวัติศาสตร์อารยธรรมโลกทำให้ผู้คนถวิลหาอดีตที่ผ่านมา (Past) อยากจะเดินทางเข้ามาชมพื้นที่การท่องเที่ยวใหม่ที่นำเสนอในความเป็นปัจจุบัน (Present) และเหมาะสมกับประเทศ หรือเมืองที่มีพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ในความเป็นมาที่ยาวนานนำมาพัฒนาพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมการท่องเที่ยว เป็นการสร้างพื้นที่ทางการเมืองรูปแบบใหม่ ด้วยการนำประวัติศาสตร์และความเชื่อโบราณมาสร้างพื้นที่ทางการเมืองรูปแบบใหม่ เป็น “การเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามข้างอารีนา จังหวัดบุรีรัมย์” กับการสร้างพื้นที่เมืองความทรงจำนำประวัติศาสตร์มาสร้างพื้นที่ท่องเที่ยว” การพัฒนาพื้นที่ทางธรรมชาติไม่จำเป็นต้องหาเหตุผลมารองรับ คือการเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมทำให้เป็นพื้นที่สาธารณะ “Public sphere” (Habermas. 1989 : 64) การสร้างพื้นที่เชิงรูปธรรม คือเมืองศูนย์กลางทางสังคมวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์สู่สังคมโลก และพื้นที่เชิงนามธรรม คือการสร้างพื้นที่ความเป็นธรรมทางสังคมเพื่อการค้าขาย การศึกษา ความเชื่อ กีฬาและนันทนาการ และการท่องเที่ยว แต่ละคนมีอิสระทางความคิด ถกเถียงเสนอแนะมองที่ปราศจากอคติสร้างความเข้าใจการพัฒนาพื้นที่ทางธรรมชาติไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลมารองรับ เป็นพลวัตทางการเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามข้างอารีนาให้พื้นที่เรื่องวิทยาศาสตร์ธรรมชาติไม่จำเป็นจะต้องพึ่งพากฎเกณฑ์ทางสังคมวัฒนธรรม เนื่องจากนักวิทยาศาสตร์พบกฎธรรมชาติกลับเห็นว่าคนมีความเฉพาะเจาะจง มีอารมณ์ความรู้สึก รสนิยม แรงปรารถนา และการจัดลำดับคุณค่าทางสังคม “Politics is not about reason: เหตุผลไม่ใช่ทุกอย่างในการแก้ปัญหาทางการเมือง” (ขุนทร นาคทรานนท์, 2560, น.178, 188) เพราะหลักการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับแรงปรารถนาทางสังคมและความเป็นท้องถิ่นนิยมอยู่เหนือการครอบงำต่าง ๆ

การสร้างพื้นที่ทางการเมืองในสนามข้างอารีนาที่อิงอยู่กับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์บริบท ความแตกต่างหลากหลายเชิงคุณค่าวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นมาพร้อมกัน การเมืองเรื่องพื้นที่จึงไม่สามารถทำให้เป็นวิทยาศาสตร์ธรรมชาติที่ตายตัวได้ ซึ่งฮาเบอร์มาส (Jürgen Habermas) เชื่อว่าสังคมยังมีการครอบงำและการใช้เหตุผลเป็นเครื่องมือควบคุมคนอื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายของตนเอง ในทฤษฎีการกระทำเชิงการสื่อสาร (The Theory of Communicative Action) เสนอให้ทุกคนใช้เหตุผลสื่อสารเพื่อเป้าหมายเดียวกัน คือการสร้างความเข้าใจร่วมกัน (Mutual Understanding) และฉันทามติ (Consensus) ฮาเบอร์มาสจึงเสนอแนวคิดพื้นที่สาธารณะ หรือ ปริณทล (Public space) เป็นพื้นที่ทางสังคมที่ทุกคนสามารถเข้ามาพบปะ พูดคุย อภิปราย ถกเถียงกันอย่างเสรีเกี่ยวกับปัญหาทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจ ทำความเข้าใจและการตีแผ่ข้อมูลก่อให้เกิดความรับรู้ร่วมกัน นำไปสู่การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมทางสังคมพื้นที่สาธารณะ หรือปริณทล (public space) จึงเป็นการสื่อสารสร้างความรู้สึกร่วม (sense of public) เป็นผลประโยชน์ส่วนรวมกับการวางรากฐานของคำว่า พลเมือง (Civil Society) การเปิดพื้นที่ให้ผู้ด้อยโอกาสทางสังคมเข้ามาใช้พื้นที่ต่อสู้ทางวัฒนธรรมเกิดผลประโยชน์ร่วมกัน (อุทิศ ทาหอม และคณะ, 2565, น. 183) ดังนั้น สนามข้างอารีนาจึงเป็นพื้นที่กลาง หรือปริณทลให้กลุ่มต่าง ๆ เช่น การเล่นเกมกีฬา การวิ่ง การค้าขายสินค้า การท่องเที่ยว ตลอดจนให้พ่อค้าแม่ค้าได้เข้ามาขาย

สินค้าชุมชนแสดงความเป็นท้องถิ่นนิยม แม้จุดเริ่มต้นจะเกิดขึ้นในระดับนายทุน หรือชนชั้นนำ แต่สนามข้างอารีน่าได้พยายามเชื่อมต่อกับประชาชนฐานรากให้เข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวร่วมกัน ด้วยการรับซื้อผ้าไหมจากชุมชน เพื่อมาทำผ้าพันคอของสโมสรบุรีรัมย์ เป็นต้น นับเป็นหมุดหมายการสร้างพื้นที่ทางการเมืองรูปแบบใหม่ในเชิงโครงสร้างหน้าที่นิยมเพื่อส่งเสริม กีฬาและการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจฐานรากเมืองบุรีรัมย์

การสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์เสมือนแนวคิดแรงปรารถนาของนายเนวิน ชิดชอบ ที่เป็นนักการเมืองระดับชาติ (ส.ส.จังหวัดบุรีรัมย์และรัฐมนตรี) ประกาศเลิกเล่นการเมือง หันมาเป็น นักพัฒนาท้องถิ่น “ประกาศสร้างสนามสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ปี พ.ศ.2554 จากเมืองผ่านไป ท่องเที่ยววังเมืองอื่น ๆ เป็นเมืองที่ไม่มีภูเขาและทะเล” ด้วยการลงทุนสร้างพื้นที่ท่องเที่ยว ในสนามข้างอารีน่าและอาณาบริเวณ ไม่จำเป็นต้องหาเหตุผลอื่นมารองรับกับความปรารถนา การสร้างพื้นที่ทางการเมืองของนายเนวิน ด้วยการสร้างสนามสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ อยู่ในเขต และสนามแข่งรถเมืองบุรีรัมย์ กลายมาเป็นการเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมบุรีรัมย์ขึ้นมา เป็นพื้นที่สาธารณะทางการเมือง (Political public sphere) เพื่อกิจกรรมทางสังคมไม่ใช่การเมือง เรื่องอำนาจบริหารภาครัฐ เป็นพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมเปิดกว้างให้ทุกคนเข้ามาสร้างกิจกรรม ร่วมกัน (ชีวิตรา ตันติมาลา, 2560, น.94) ทั้งการสร้างตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล ปราสาทพนมรุ้งจำลอง และสวนศิเว 12 อุทวิพากษ์และวิจารณ์ทำให้ผู้คนต่างสนใจอยากเข้ามาท่องเที่ยวชม อยากเข้ามา ประกอบกิจกรรมกีฬา นันทนาการและท่องเที่ยว หรือการเข้ามาประกอบอาชีพบริการรูปแบบต่าง ๆ ในเมืองบุรีรัมย์ เพราะการสร้างพื้นที่ทางการเมืองกับท่องเที่ยวนี้ การอุทวิพากษ์และวิจารณ์ จากสังคม และการควบคุมการทำงานพัฒนาพื้นที่ทางการเมืองนี้อยู่เหนืออำนาจรัฐจากการมี ส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน ด้วยการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเมืองท่องเที่ยวและกีฬาโลก จนเกิดวาทกรรมการสร้างคำขวัญจังหวัดบุรีรัมย์ใหม่ว่า

“เมืองปราสาทหิน ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย รวยวัฒนธรรม เลิศล้ำเมืองกีฬา”

(สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์, 2563, น.3)

ผลจากการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวและสนามกีฬาต่าง ๆ นี้ ทำให้เกิดความร่วมมือ ภาคประชาชนและรัฐ จนเกิดคำขวัญเพิ่มมาว่า “เลิศล้ำเมืองกีฬา” นำมาสู่ความสนใจศึกษาวิจัย เพื่อการวิพากษ์และวิจารณ์ การเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามข้างอารีน่า จังหวัดบุรีรัมย์ ตามแนวคิดของ อ็องรี เลอแอฟฟวร์ (Henri Lefebvre, 1991, pp.38-39) กับการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวชมสนามข้าง อารีน่าและอาณาบริเวณโดยแบ่งการเมืองเรื่องพื้นที่ออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การเมือง เรื่องพื้นที่ทางกายภาพ (Politics of Physical space) แนวคิดการพัฒนาพื้นที่ก่อสร้าง จัดสรรที่ดิน เพื่อสร้างสถาปัตยกรรมลงบนพื้นที่ทำให้กลายมาเป็นอัตลักษณ์ของเมืองบุรีรัมย์ (2) การเมือง เรื่องพื้นที่ทางจิตนาการ (Politics of mental space) นำความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์ ที่เคยถูกสร้างขึ้นในพื้นที่เมืองบุรีรัมย์ กลายมาเป็นอุดมคติทางสังคมที่ผู้คนถวิลหาอดีตในรูปทรง พื้นที่ทางการเมืองใหม่ “ปราสาทสายฟ้า หรือปราสาทพนมรุ้งจำลอง” และ (3) การเมืองเรื่องพื้นที่ ทางสังคม (Politics of Social space) การสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ตามการสร้างเมือง สมัยใหม่ทำให้เกิดพื้นที่กลุ่มทางสังคม และพื้นที่เมืองสาธารณะขึ้นมา เพื่อรองรับกิจกรรม การท่องเที่ยวและกีฬา นันทนาการ และการบริโภคดื่มกินในสนามข้างอารีน่าและอาณาบริเวณ เป็นพื้นที่แห่งการพบปะของกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ ที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “การเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามข้างอารีน่า จังหวัดบุรีรัมย์” ใน 3 ประเด็น ได้แก่ 1) การเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ 2) การเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ และ 3) การเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสร้างเครื่องมือที่ใช้การวิจัย (Research Instrument) ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เพื่อใช้สัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แบบสังเกต (Observation form) และแบบสำรวจ (Survey Information) เพื่อการศึกษาข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ตลอดจนทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แนวคิดทฤษฎี บทความ การสื่อสารออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยวางขอบเขตของการวิจัย (Scope of Research) ไว้ดังนี้

1. ขอบเขตประชากร เลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างจากผู้รู้ (Key Informants) เพื่อใช้เป็นตัวแทนการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก “การเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามข้างอารีน่า” จำนวน 10 คน ได้แก่ ข้าราชการการท่องเที่ยวและกีฬา นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว นักวิชาการอิสระ ผู้มาใช้บริการกีฬาและนันทนาการ ผู้ประกอบธุรกิจบริการที่พักอาศัย ผู้ประกอบธุรกิจร้านค้า ผู้บริหารในสนามข้างอารีน่า เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ ตัวแทนองค์กรภาคประชาชน และนักท่องเที่ยว

2. ขอบเขตเนื้อหา ศึกษาการเมืองเรื่องพื้นที่คือการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวในสนามข้างอารีน่า และอาณาบริเวณตามแนวคิดของอองรี เลอแฟฟวร์ (Henri Lefebvre, 1991) ใน 3 ประเด็น ได้แก่ (1) การเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ (Politics of Physical space) ที่ว่าด้วยการวางรูปแบบการจัดการพื้นที่ก่อสร้าง การวางรูปแบบการจัดสรรที่ดิน การวางรูปแบบสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวชมสนามฟุตบอล พื้นที่ตลาด พื้นที่สวนสาธารณะ และพื้นที่สนามแข่งรถ (2) การเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ (Politics of mental space) ที่ว่าด้วยการรื้อฟื้นความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์ขึ้นมาใหม่ และการรื้อฟื้นอุดมคติทางสังคมขึ้นมาใหม่ และ (3) การเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม (Politics of Social space) ที่ว่าด้วยการสร้างพื้นที่เมืองเป็นพื้นที่แบบอารยะการสร้างพื้นที่เมืองเป็นพื้นที่กลุ่มทางสังคม และการสร้างพื้นที่เมืองสาธารณะ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์เชิงลึกทั้งแบบทางการและไม่เป็นทางการ แบบสังเกตที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม และแบบสำรวจในประเด็นทางการเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ พื้นที่ทางจินตนาการ และพื้นที่ทางสังคม โดยนำผลการตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า (Data Triangulation) แสวงหาความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้มาจากพื้นที่ในสนามข้างอารีน่าและอาณาบริเวณตามแนวคิดของสกุรงค์ จันทวนิช (2555, น.29) ด้านสถานที่ บุคคล และเวลา แล้วนำมาสรุปข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัยและจัดหมวดหมู่เรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. การนำเสนอผลการวิจัย เมื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลการเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามข้างอารีน่าจังหวัดบุรีรัมย์ เสร็จแล้ว ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนาผลวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เป็นลำดับ ได้แก่ พัฒนาการของสนามข้างอารีน่าและอาณาบริเวณในประเด็นการเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ การเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ และการเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการเมืองเรื่องพื้นที่ หมายถึงการศึกษาการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนา และอาณาบริเวณ พบว่าเกิดจากการพัฒนาพื้นที่ดินว่างเปล่า หรือการสร้างพื้นที่สนามสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ถือเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวด้วยการสร้างสนามกีฬา และสถานที่อื่นๆ เกิดจากแนวคิดความต้องการพัฒนาพื้นที่ของนายเนวิน ชิดชอบ ทำให้เกิดพื้นที่ทางสถาปัตยกรรมเพื่อการท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณในความหมายการเมืองเรื่องพื้นที่ทางภูมิศาสตร์มนุษย์ตามแนวคิดของอองรี เลอแฟฟวร์ (Henri Lefebvre, 1991) มีอยู่ 3 ประเด็น คือ

1. การเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ (Politics of Physical space)

การสร้างพื้นที่ทางกายภาพตามแนวคิดของอองรี เลอแฟฟวร์ การพัฒนาพื้นที่ภูมิศาสตร์ทางทิศใต้ภูเขากระโดงถนนสายบุรีรัมย์-ประโคนชัย เริ่มพัฒนามาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 - 2554 จากพื้นที่ดินว่างใช้ประโยชน์เก็บหินภูเขาไฟ หรือพื้นที่เมืองหินอุตสาหกรรมก่อสร้าง และพื้นที่ป่าละเมาะเพื่ออาศัยเลี้ยงสัตว์ของประชาชน นายเนวินนำมาพัฒนาสร้างสนามฟุตบอลของทีมสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด “สนามช้างอารีนา” คือการสร้างพื้นที่การท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ เป็นพื้นที่ทางภูมิวัฒนธรรมมีความหมายซับซ้อน เป็นพื้นที่ลานกิจกรรมชุมชนคนเมืองมากกว่าการแข่งขันกีฬาฟุตบอล ด้วยการสร้างสนามย่อยลงในพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมคนเมืองสมัยใหม่ทั้งสนามตระกร้อ วอลเลย์บอล แชร์บอล สนามแข่งรถจักรยานยนต์และรถยนต์ เป็นต้น กลายมาเป็นพื้นที่ท่องเที่ยวชมสนามช้างอารีนา และอาณาบริเวณ และไม่มีการเก็บค่าบริการพื้นที่ท่องเที่ยวชม ทำให้นักท่องเที่ยว นักทัศนาจรมีความพึงพอใจต่อพื้นที่ท่องเที่ยวมาก นอกจากนั้นยังมีการเชิญชวนชาวเมืองบุรีรัมย์ร่วมกันสร้างพื้นที่รายได้ต่าง ๆ รองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย ดังปรากฏในบทสัมภาษณ์

“... ใครจะเชื่อว่า คำกล่าวเชิญชวนของเนวิน จะกลายมาเป็นพื้นที่แห่งความจริงรวดเร็ว พื้นที่กองหิน พื้นที่เลี้ยงวัวและควายของประชาชนมีแต่กองหินจากเมืองสัมปทานและต้นไม้เล็กอกแซมพื้นที่นี้เพียงเล็กน้อย แต่ก่อนนั้นสิ่งที่เห็นชัดเจนของการใช้พื้นที่นี้เพื่อการจัดงานวันเกิดพ่อกำนันชัย ชิดชอบ เท่านั้น... ผมจึงกล้าลงทุนสร้างที่พักอาศัย เพราะมองเห็นโอกาสสร้างรายได้กลับคืนมาสู่ครอบครัว.... ดูได้หลังการสร้างที่พักอาศัยเสร็จทำเว็บไปขึ้นขึ้นมา มีนักท่องเที่ยวจากกรุงเทพมหานคร และจังหวัดอุดรธานี มาจองพักประจำที่บ้านนี้ บางครั้งฝากตู้คอนเทนเนอร์ไว้หลายวัน....”

(ผู้ประกอบการกิจการที่พักอาศัย, 2565, สัมภาษณ์)

การวางรูปแบบการจัดการพื้นที่ก่อสร้างสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณตามแนวคิดของ อองรี เลอแฟฟวร์ การสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวกลายเป็นอำนาจทางการเมืองบุรีรัมย์รูปแบบใหม่ด้วยการปรับภูมิทัศน์พื้นที่ท่องเที่ยวสู่ความทันสมัยตามแบบการสร้างพื้นที่ทางการเมืองเพื่อการท่องเที่ยวโลก ซึ่งการเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพด้วยการวางรูปแบบการจัดการพื้นที่ก่อสร้างจากอคติของนายเนวิน ชิดชอบ ต้องการพัฒนาพื้นที่อยู่เหนือธรรมชาติเพื่อควบคุมพื้นที่ทางธรรมชาติเกิดความสวยงามและความอลังการยิ่งใหญ่ ด้วยการรื้อพื้นที่ทางประวัติศาสตร์และแนวคิดหลายกระแสทางสังคมวัฒนธรรมนำมาสู่การวางรูปแบบการจัดการพื้นที่ตามอุดมคติ

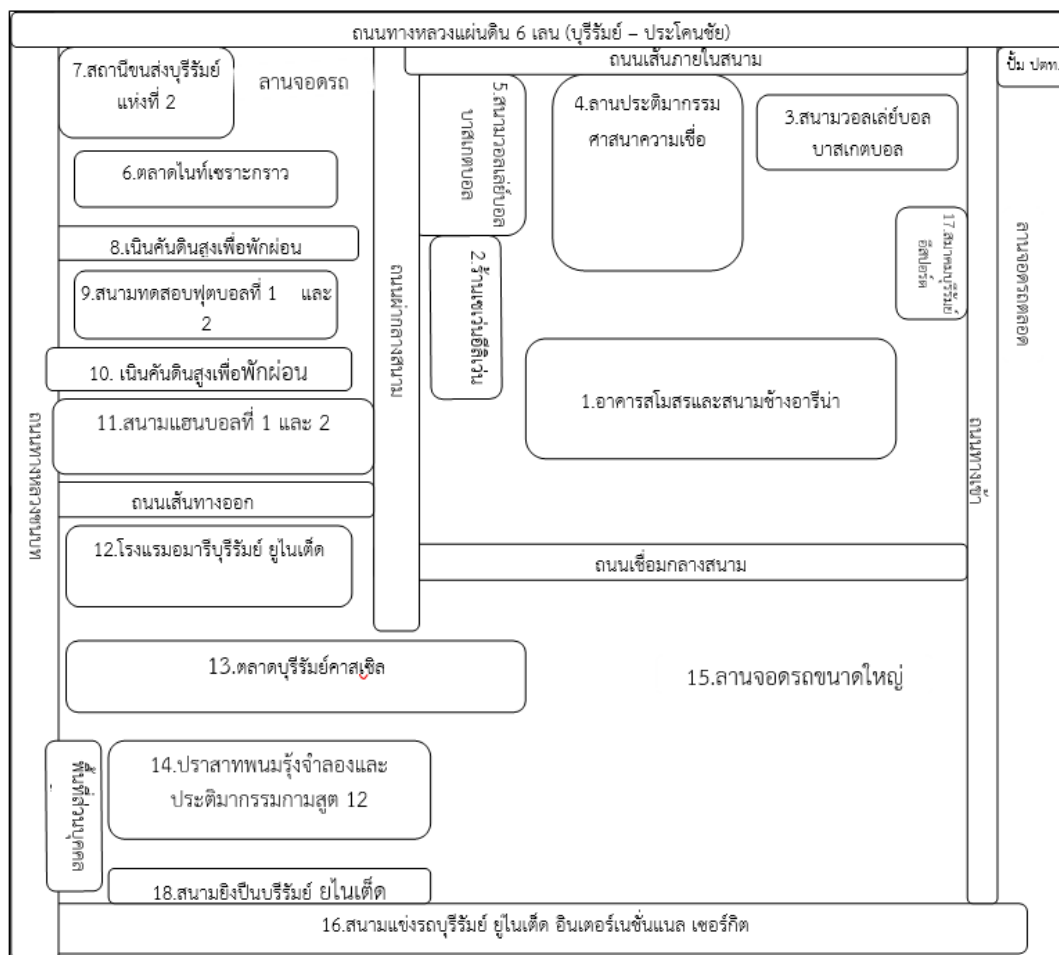
ความฝันของนายเนวินเองกับการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวและกีฬาเมืองบุรีรัมย์โดยกล่าวกับทีมผู้บริหารสโมสรฟุตบอลว่า “ผมอยากจะทำฟุตบอลสเตเดียม... ที่ดีที่สุดในเมืองไทย... ต้องเป็นสนามฟุตบอลสเตเดียมที่สมบูรณ์แบบที่สุดแห่งแรกของประเทศไทย...” นายเนวินเดินทางศึกษาสนามสโมสรฟุตบอลลีกในอังกฤษพร้อมทีมผู้บริหาร โดยมีนายเกอร์ (พรศิริ สงขกุล) เป็นสถาปนิกผู้ออกแบบก่อสร้างสนามช้างอารีนา “ลักษณะของสนามนั้น ‘...จะต้องเป็นสนามที่ไม่ใหญ่และไม่เล็กเกินไป...’ ก่อสร้างสนามแตกต่างจากสนามสโมสรฟุตบอลลีกในอังกฤษเมืองมีอากาศหนาวมาประยุกต์สร้างจากสนามแอสตันวิลลา บรีดจ์ ของทีมสโมสรฟุตบอลเชลซี กับ สนามคิง พาวเวอร์ สเตเดียม ของทีมสโมสรฟุตบอลเลสเตอร์ ซิตี้” สนามฟุตบอลที่ไม่เล็กและไม่ใหญ่เกินไปเหมาะสมกับเมืองบุรีรัมย์เป็นเมืองร้อน สร้างสนามฟุตบอลแบบรูปทรงจานแบนเพื่ออากาศถ่ายเทได้ดี เมื่อสถาปนิกผู้ออกแบบสถาปัตยกรรมการวางรูปแบบการจัดการพื้นที่ก่อสร้างสนามฟุตบอลรูปทรง “ปราสาทสายฟ้า หรือปราสาทพนมรุ้งจำลอง” นำความเชื่อทับซ้อนทางประวัติศาสตร์เมืองบุรีรัมย์ โดยนายเนวินวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างสนามฟุตบอลในเดือนตุลาคม 2010 (พ.ศ.2553) เปิดให้บริการวันที่ 11 มิถุนายน 2554 เรียกว่า สนามไอ-โมบาย สเตเดียม (I-mobile stadium) โดยกินเนสบุ๊กลงรับรองว่าสนามฟุตบอลใช้เวลาก่อสร้างน้อยสุด 256 วัน (นราธิป ตรีเจริญ และคณะ, 2559, น. 288)

การสำรวจและการวิเคราะห์ของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวทำให้สามารถแยกการวางรูปแบบการจัดที่ดินเพื่อการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวชมสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณตามแนวคิดของ อ็องรี เลอแฟฟวร์ โดยเลือกประวัติศาสตร์บางช่วงเวลาที่ผ่านมากับการรื้อฟื้นประวัติศาสตร์ความทรงจำทางสังคมวัฒนธรรมมาสร้างพื้นที่ทางการเมืองร่วมสมัยและสถาปัตยกรรมโบราณรูปทรงปราสาทพนมรุ้ง กลายมาเป็นพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมการเมืองอยู่เหนืออำนาจรัฐด้วยการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสนามฟุตบอลช้างอารีนา กลุ่มตลาดไนท์เซาท์ทาวน์ กลุ่มตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล และกลุ่มสนามแข่งรถ โดยการวางรูปแบบการจัดสรรที่ดินภายใต้การพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยวทางสังคมวัฒนธรรมของบริษัทบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด กับ ห้างหุ้นส่วนจำกัดบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต เกิดความสัมพันธ์พื้นที่ท่องเที่ยวและอาณาบริเวณกลายมาเป็น “บุรีรัมย์เมืองต้นแบบของประเทศไทย” (นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว, 2565, สัมภาษณ์)

ตารางที่ 1 การวางรูปแบบการจัดที่ดินสร้างพื้นที่ท่องเที่ยว

กลุ่มสนาม	พื้นที่ส่วนประกอบ
1. กลุ่มสนามฟุตบอลช้างอารีนา	สนามบุรีรัมย์ อีสปอร์ต สนามฟุตบอล สนามตระกร้อ สนามแชร์บอล สนามเด็กเล่น ลานสะเก็ดบอร์ต และลานประติมากรรมศาสนาความเชื่อ
2. กลุ่มตลาดไนท์เซาท์ทาวน์	สนามทดสอบฟุตบอลที่ 1 และที่ 2 สนามบาสเกตบอล สนามฟุตบอล สร้างเนินดินขึ้นกับตลาดไนท์เซาท์ทาวน์ สถานีขนส่ง และป้อมตำรวจ
3. กลุ่มตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล	โรงเรียนบริหาร ศูนย์ล้างรถ โรงแรม ลานจอดรถ สนามเด็กเล่นบุรีรัมย์พนมรุ้งจำลอง สวนพระศิวะ 12
4. กลุ่มสนามแข่งรถ	สนามแข่งรถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถโกคาร์ท อาคารสำนักงานและสนามยิงปืน

การสำรวจพื้นที่และการวางรูปแบบการจัดที่ดินเพื่อสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวชมสนามช้างอารีนา และอาณาบริเวณ เป็นการลงทุนทางธุรกิจมหาศาลเพื่อการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวของนายเนวิน ครอบครั้ว และบริษัทผู้สนับสนุนกิจกรรม ด้วยค่อยสร้างพื้นที่ไปเรื่อย ๆ มีการปรับปรุงพื้นที่ตาม สภาพความจำเป็นของการใช้พื้นที่ทำกิจกรรมเพื่อการท่องเที่ยว นับตั้งแต่ผู้เขียนเข้าไปทำการเก็บ รวบรวมข้อมูลวิจัยสามารถจัดแบ่งการวางรูปแบบการจัดที่ดินออกเป็น 18 ประเภท ดังแผนภาพ ประกอบนี้

ภาพที่ 1 การวางรูปแบบการจัดสรรที่ดินสร้างพื้นที่ท่องเที่ยว

การวางรูปแบบสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ เสมือนการสร้างเมืองแบบสวยงาม (City Beautiful) นายพลมุลโลนีของอิตาลีสร้างกรุงโรมใหม่ว่า “แนวคิดของข้าพเจ้าแจ่มชัดสุด... ภายในห้าปีกรุงโรมต้องดูเป็นระเบียบยิ่งใหญ่สง่างามปรากฏแก่ทุกคนในโลก...” (ธีรยุทธ บุญมี, 2548, น.13) ดังแนวคิดของนายเนวินถูกนำมาวางรูปแบบสถาปัตยกรรมการสร้างสนามช้างอารีนา และอาณาบริเวณด้วยรูปทรงสวยงามกลายมาเป็นอริยะสถาปัตยกรรมทางการเมืองเรื่องพื้นที่ เฉพาะถิ่นเมืองบุรีรัมย์ในความเป็นมหานครการท่องเที่ยวและกีฬาตามแนวคิดการเมืองเรื่องพื้นที่ ของ อีอองรี เลอแอฟฟวร์ กลายมาเป็นพื้นที่ทางการเมืองบุรีรัมย์แห่งความทรงจำใหม่ (New memory of Buriram) โดยมีการวางรูปแบบสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยวดังนี้

1) สถาปัตยกรรมพื้นที่สนามช้างอารีน่า นำสถาปัตยกรรมโบราณรูปทรง “ปราสาทสายฟ้า หรือปราสาทพนมรุ้งจำลอง” มาวางรูปแบบสถาปัตยกรรมตัวอาคารและสนามสโมสรรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ด้วยโครงสร้างเหล็กและไฟสโตร์คลาสเป็นพื้นที่อันซีนเมืองบุรีรัมย์ (Unseen of Buriram) คิดได้อย่างไร ทำได้อย่างไร เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวที่มันไม่ได้การสร้างขึ้นมาได้ง่าย นักท่องเที่ยวจึงอยากเข้ามาสัมผัสครั้งหนึ่งในชีวิต (นักท่องเที่ยว, 2565, สัมภาษณ์) ดังภาพประกอบนี้

ภาพที่ 2 สถาปัตยกรรมเมืองโบราณด้วยรูปทรง “ปราสาทสายฟ้า หรือปราสาทพนมรุ้งจำลอง”

2) สถาปัตยกรรมพื้นที่ตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล นำวิถีชีวิตของชุมชนโบราณในบริเวณปราสาทพนมรุ้งและปราสาทเมืองต่ำ มาดัดแปลงสร้างพื้นที่ด้วยรูปแบบสถาปัตยกรรมในสไตล์โมเดิร์นสินค้าขึ้นชื่อและการบริโภคดีกินอาหารของเมืองบุรีรัมย์ การศึกษา และบริการทางราชการชั่วคราว กลายเป็นตลาดศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางสังคมวัฒนธรรม เพื่อการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและบริการพื้นที่หลากหลายรูปแบบ (Community mall) ที่สามารถสนองตอบวิถีชีวิตสังคมสมัยใหม่ได้ดี ซึ่งเวลาที่ผมมีแขกต่างพื้นที่มามักจะนัดพบปะพูดคุยสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้กันในบริเวณนี้ มีโอกาสได้คุยประวัติศาสตร์ทางสังคมกับการสร้างตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล แสดงถึงปฏิบัติการพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ที่ฝังตัวอยู่ (culturally embedded social practice) นี่คือนพื้นที่อิสระทางความคิดของผู้คนหลากหลายรูปแบบวิถีชีวิต (นักวิชาการอิสระ, 2565, สัมภาษณ์) ดังภาพประกอบนี้

ภาพที่ 3 สถาปัตยกรรมพื้นที่ตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล

3. สถาปัตยกรรมพื้นที่สวนศิเว 12 การสร้างสถาปัตยกรรมความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู แต่สถาปัตยกรรมภายในนำเสนอความเชื่อพุทธศาสนาเป็นพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ใหม่ ทำให้เกิดความย้อนแย้งทางสังคม “องค์ความรู้เรื่องเพศศึกษากับการสร้างความสมดุลในครอบครัว” เพื่อนำเสนอความเชื่อผ่านภาพพจน์รูปร่างจำลอง พระศิเวเทพ พระพิฆเนศปางปัญจमुख ศิเวลิงค์และกามสูตร 12 ท่า เมื่อมาท่องเที่ยวแล้วกับที่ผมก็เคยเห็นการสื่อสารและผู้คนช่วงแรกออกมาแสดงทัศนคติต่าง ๆ นา ๆ ดูแล้วก็แปลกดีนะครับ (นักท่องเที่ยว, 2565, สัมภาษณ์) แต่มองในเชิงการสร้างพื้นที่สาธารณะและการสนทนาพูดคุยกับผู้คนแล้ว ตรงนี้เป็นพื้นที่ปริณทลพบปะการออกกำลังกาย การชมศิลปกรรมทางความเชื่อ มีการใช้พื้นที่จัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ และงานประเพณีเทศกาลชุมชน เสมือนกับแนวคิดฮาเบอร์มาสถูกสร้างเชื่อมโยงเป็นพื้นที่ทางสังคมกับสนามช้างอารีนาพื้นที่ที่มีความอิสระจากอำนาจในสังคมทั้งอำนาจรัฐ ศาสนจักร และเศรษฐกิจ ดังภาพประกอบนี้

ภาพที่ 4 การวางรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นที่สวนศิเว 12

4. สถาปัตยกรรมพื้นที่สนามแข่งรถ หรือสนามช้าง อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต (Chang International Circuit) เป็นสถาปัตยกรรมสนามแข่งรถทางเรียบชิงแชมป์โลกโดยว่าจ้างนายเฮอร์แมน ฮิลเก้ สถาปนิกผู้วางรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นที่ก่อสร้างสนามแข่งรถเอฟวัน (F1) และสนามโมโตจีพี (Moto GP) ด้วยการสร้างตัวอาคารไฮด์สแตนด 1 การสร้างห้องประชุมสัมมนาและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ห้องบริการจัดการแข่งรถ ห้องควบคุมการถ่ายทอดกิจกรรมการแข่งขันรถลานจอดรถ และการจัดกิจกรรมทางสังคมดังเช่น รายการแข่งรถจักรยานยนต์โมโตจีพีชิงแชมป์โลก จัดประชาสัมพันธ์ใช้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสร้างพื้นที่สื่อสารแสดงถึงความ เป็นท้องถิ่นเมืองบุรีรัมย์ (Community-Based of Buriram) จัดประกวดรถอีแต่นแพนตาซีและใช้รถอีแต่นขนส่งนักท่องเที่ยวเข้าสู่สนามการแข่งขันรถโมโตจีพี เพราะรถอีแต่นแสดงถึงมหรรมวิถีชีวิตทางสังคมท้องถิ่น เป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมความร่วมมือผู้คนกับการคมนาคมขนส่งสินค้าทางการเกษตรกรรมกับการสร้างเมืองและเศรษฐกิจฐานรากชุมชนบุรีรัมย์ (นักวิชาการอิสระ, 2565, สัมภาษณ์) ดังภาพประกอบนี้

ภาพที่ 5 การวางรูปแบบสถาปัตยกรรมพื้นที่สนามแข่งรถ

2. การเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ

การเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ (Politics of mental space) การสร้างสถาปัตยกรรมซ้อนเร้นในพื้นที่จากแนวคิดสร้างสรรค์ของนายเนวิน ชิดชอบ กับความต้องการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวชมสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณตามแนวคิดของอ็องรี เลอแฟฟวร์ ทำให้เกิดความหมายพื้นที่เมืองบุรีรัมย์รูปแบบใหม่และความรู้สึกย้อนแย้ง หรือข้อโต้แย้งเกิดการวิพากษ์และวิจารณ์ทางสังคมอยู่ใน 2 ลักษณะ ได้แก่

1) การรื้อฟื้นความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์ทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ขึ้นมาใหม่ แต่มิได้สร้างความเชื่ออยู่ในพื้นที่เดิมที่ถูกปิดกั้นไว้ด้วยช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ที่ผ่านมาหลายยุค แต่ได้รับความสนใจจากสังคมเพียงบางแง่มุมตามพื้นที่ความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์บางช่วงเวลาเป็นความเชื่อทางศาสนาแบบชาวบ้านที่พึ่งพาอาศัยอยู่กับเทพเจ้า (Popular Religion and Animism) การรื้อฟื้นความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและพราหมณ์-ฮินดู มาผสมผสานสร้างพื้นที่ความเชื่อเมืองบุรีรัมย์ใหม่ “ปราสาทพนมรุ้ง” เป็นตราสัญลักษณ์ประจำทีมสโมสรฟุตบอล ด้วยสถาปัตยกรรมทรงปราสาทพนมรุ้งมาดัดแปลงสร้างอาคารสำนักงานสโมสรฟุตบอลและสนามช้างอารีนา เรียกว่า ปราสาทสายฟ้า หรือธันเดอร์ คาสเซิล สเตเดียม (Thunder Castle Stadium) เมื่อมาชมการแข่งขันฟุตบอลมีความสุขและภาคภูมิใจในความเป็นเมืองบุรีรัมย์มาก (ผู้มาใช้บริการและพนักงาน, 2565, สัมภาษณ์) การรื้อฟื้นความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์บางช่วงเวลามาเป็นสัญลักษณ์และอัตลักษณ์พื้นที่ทางสถาปัตยกรรมปราสาทพนมรุ้งจำลองสร้างด้วยเหล็ก หินปูน และไฟเบอร์กลาส ทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางความเชื่อเทพเจ้าจากปราสาทพนมรุ้งมาช่วยสร้างความสุขในพื้นที่เมืองบุรีรัมย์ใหม่ “การสร้างพื้นที่ท่องเที่ยว” โดยเน้นการใช้ทอนสี “น้ำเงินคราม” เกิดจากแนวคิดจินตนาการทางสังคมสร้างสนามสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ทำให้ผู้คนต่างหลงใหลในความสวยงามอยากเข้ามาท่องเที่ยวชมการแข่งขันฟุตบอลและชมสนามฟุตบอล กระแสการท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ใหม่ เป็นพื้นที่สีน้ำเงินที่แฝงด้วยความหมายย้อนแย้งทางสังคมกับการเทิดทูลสถาบันคือพระมหากษัตริย์ผู้นำสร้างเมืองบุรีรัมย์สมัยใหม่ แม้แต่ช่วงแรกทีมงานบริหารจัดการพื้นที่บางคันยังไม่เข้าใจ เมื่อมีผู้คนถามเชิงลึกกับการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวในความเป็นมหานครพื้นที่ท่องเที่ยวมักจะตอบไปทางมูลค่าประมาณการเรื่องค่าใช้จ่ายการสร้างสนามฟุตบอลกับความสามารถของนายเนวิน เท่านั้น (ผู้บริหารในสนามช้างอารีนา, 2565, สัมภาษณ์) เมื่อช่วงเวลาผ่านไปทุกคนจึงเข้าใจว่า

“... เมืองบุรีรัมย์เป็นเมืองร้างเคยเจริญรุ่งเรืองมาก่อน มีการขุดคุ้ยน้ำคันดินล้อมรอบ... เจ้าพระยาจักรี (รัชกาลที่ 1) ทรงบัญชาให้ชาวเขมรป่าดงอพยพเข้ามาอยู่ในตัวเมืองโบราณ... พระมหากษัตริย์ทรงสร้างเมืองบุรีรัมย์ที่พัฒนาการมาจาก “เมืองแปะ เปลี่ยนมาเป็นเมืองบุรีรัมย์”

(สมมาตร ผลเกิด, 2555, น.107)

การสร้างพื้นที่ความเชื่อจินตนาการทางสังคมวัฒนธรรมในความซ้อนเร้น ด้วยการสร้างความเชื่อพื้นเมืองบุรีรัมย์ใหม่ว่า “ชาวบุรีรัมย์ถูกหลานรัชกาลที่ 1... เมื่อสร้างฉัตรรอบลานอนุสาวรีย์รัชกาลที่ 1 เสร็จแล้ว ประกาศสร้างพื้นที่ประเพณีทางสังคมวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์อย่างเป็นทางการ

‘บุญเบิกบ้านลูกหลานรัชกาลที่ 1’ เป็นการสร้างความสัมพันธ์พลังอำนาจทางการเมืองเรื่องพื้นที่ความเชื่อผ่านประเพณีทางสังคมวัฒนธรรมขึ้นมา จึงมอบหมายให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นเจ้าภาพจัดงานประจำปีในวันที่ 6 เมษายน เพื่อสร้างพื้นที่ความสัมพันธ์ถนนวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ระหว่างสนามช้างอารีน่ากับลานอนุสาวรีย์รัชกาลที่ 1” ทำให้เมืองบุรีรัมย์กลายมาเป็นการเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมกับการเทิดทูลสถาบันพระมหากษัตริย์เกิดพื้นที่สัญลักษณ์ “เมืองสีน้ำเงิน” ด้วยการส่งเสริมให้ชาวเมืองบุรีรัมย์ใช้สีน้ำเงินตามพื้นที่ต่าง ๆ เริ่มจากตัวอาคารสโมสรฟุตบอลใช้สีน้ำเงิน “ขอร้องร้านค้าและสถานที่บริการต่าง ๆ พัฒนาการมาสู่พื้นที่ของสถานที่ราชการและรัฐวิสาหกิจ... เมื่อบุคคลเดินทางเข้ามาพื้นที่เมืองบุรีรัมย์แล้วรู้สึกเป็นสิ่งที่แปลกใหม่กับแนวคิดการสร้างพื้นที่เมืองด้วยสีน้ำเงิน ไม่มีจังหวัดไหนสามารถทำได้” (ข้าราชการการท่องเที่ยวและกีฬา, 2565, สัมภาษณ์)

2) การรื้อฟื้นอุดมคติทางสังคมขึ้นมาใหม่ ด้วยการสร้างพื้นที่กับความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์มีความหมายซ่อนเร้นไม่อาจสัมผัสด้วยตาเปล่า ช่วงชิงอำนาจด้วยการเปิดพื้นที่อุดมคติทางสังคมไม่สามารถแยกออกมาพิจารณาได้เพียงลำพังเสมือนกับวัตถุสิ่งของ แต่การสร้างพื้นที่ความเชื่อจินตนาการทางสังคมต้องอาศัยการรื้อฟื้นอุดมคติทางสังคมหลากหลายมิติกลายมาเป็นวาทกรรมทางสังคม โดยช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ “ปราสาทพนมรุ้ง” มาสร้างพื้นที่เมืองการท่องเที่ยวและกีฬาให้นักท่องเที่ยว นักทัศนศึกษา และผู้มาเยือนอยากเข้ามาท่องเที่ยวชม “สนามช้างอารีน่า” และ “สนามช้าง อินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต” เป็นสนามสโมสรฟุตบอลและสนามแข่งรถระดับโลกถูกออกแบบสถาปัตยกรรมความเชื่อจินตนาการที่สวยงาม นายเนวินนักพัฒนาเชิงพื้นที่สู่สังคมโลกจากการรื้อฟื้นอุดมคติทางสังคมขึ้นมาใหม่ทำให้เป็นศูนย์กลางทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ หรือพื้นที่เมืองมูลทะเล (เมืองเคยเจริญรุ่งเรืองมาก่อน) “สนาม : Stadium” ในความเป็นการเมืองเรื่องพื้นที่ทำให้เกิดการรื้อฟื้นอุดมคติทางสังคมขึ้นมาใหม่ เป็นพื้นที่มากกว่าสนามการแข่งขันกีฬาเฉพาะ เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวชมมีพื้นที่กิจกรรมเฉพาะ ห้องแถลงข่าว ห้องเกียรติยศ ห้องพักนักกีฬา ห้องประชุมทีมนักกีฬา ห้องประชุมสัมมนา ห้องบริหารงานกิจกรรมกีฬา ทำให้ไม่ถึงใช้ชื่อสนามฟุตบอลช้าง “อารีน่า : Arena” เป็นพื้นที่ที่มีความหมายซ่อนเร้นอุดมคติทางสังคมขึ้นมาใหม่ สนามช้างอารีน่าเป็นพื้นที่ศูนย์กลางความเพลิดเพลินสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด อารีน่าเป็นชื่อเทพธิดาแห่งเทพเจ้าโอลิมปิกส์ เป็นเทพธิดาผู้บริสุทธิ์และทรงพลังแข็งแรง กลายมาเป็นที่อำนาจการเมืองเรื่องพื้นที่ของสโมสรฟุตบอลกับนักฟุตบอล และกองเชียร์ที่มีความรู้สึกผูกพันอยู่กับพื้นที่อุดมคติทางสังคมบุรีรัมย์ว่า “ลมหายใจแห่งบุรีรัมย์ : Breath of Buriram” คือสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด เป็นความภาคภูมิใจของชาวบุรีรัมย์ : Proud of Buriram” (บุรีรัมย์, 2559, น.103) ทำให้ไม่ถึงใช้ชื่อสนามแข่งรถ “ช้างอินเตอร์เนชั่นแนล เซอร์กิต : Circuit” หมายถึงสนามกีฬาศูนย์รวมการแข่งขันรถและรถจักรยานยนต์ในระดับชาติและนานาชาติ ถูกสร้างขึ้นตามแรงปรารถนาของนายเนวิน ชิดชอบ ทางสมพันธ์จักรยานยนต์นานาชาติประกาศรับรองเป็นพื้นที่สนามแข่งรถระดับโลกในปี ค.ศ.2018 (พ.ศ.2561) ให้เป็น 1 ใน 19 สนามการแข่งขันรถทางเรียบชิงแชมป์โลก ในรายการแข่งรถพีทีที (PTT) ไทยแลนด์ กรังปรีซ์ (เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ, 2565, สัมภาษณ์)

การสร้างพื้นที่ความเชื่อทางจินตนาเพื่อการท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ใหม่ บางสิ่งสร้างขึ้นมาจากวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมว่า “ทำไมจะต้องสร้างปราสาทพนมรุ้งจำลอง” แต่การสร้างพนมรุ้งจำลองเฉพาะองค์ปราสาทประธานนำเสนอพื้นที่ความเชื่อทางพระพุทธศาสนามีเสาร์นางเรียง พระพุทธรูปปางพนมรุ้ง และจตุคามรามเทพ “ทำไมจะต้องสร้างมหาศิวลึงค์ล้อมด้วยกามสูตร 12 ท่า ...กระทบต่อเด็กเยาวชนหรือไม่ นายเนวินตอบว่า โลกสวayıไปหรือเปล่า....(เนวิน ชิดชอบ, 2559) เพราะการสร้างพื้นที่ความเชื่อจินตนาการเพื่อการท่องเที่ยวจะต้องสร้างสิ่งแปลกใหม่และอลังการ จึงทำให้ผู้คนสนใจอยากเข้ามาท่องเที่ยวชม “เชื่อได้ว่าในอนาคตพื้นที่บริเวณนี้จะถูกเขียนประวัติศาสตร์เมืองบุรีรัมย์ขึ้นมาใหม่...” อาจจะมีมีความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์การสร้างพื้นที่ทางประเพณีสังคมวัฒนธรรมขึ้นมาเพื่อให้สนองตอบความต้องการกิจกรรมวิถีชีวิตประจำวันทางสังคมและการท่องเที่ยว (ตัวแทนองค์กรภาคประชาชน, 2565, สัมภาษณ์)

3. การเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม

การเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม (Politics of Social space) การสร้างพื้นที่ทางการเมืองในความเป็นพื้นที่สาธารณะเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนผ่านกระบวนการทัศน์วิพากษ์นิยม (Critical) ในการสร้างพื้นที่ลานกีฬาออกกำลังกายและพื้นที่บริเวณร้านอาหารเพื่อใช้เป็นพื้นที่คนบุรีรัมย์และนักท่องเที่ยวได้มาใช้ประโยชน์ร่วมกันทั้งการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับพ่อค้าและแม่ค้าส่งผลให้เกิดกิจกรรมกลุ่มทางสังคมวัฒนธรรมที่ต้องการความยุติธรรม (Justice) และหลุดพ้นจากการกดขี่ครอบงำจากอำนาจทางสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองเพื่อปฏิบัติตามกฎกติกาทางสังคมร่วมกันในสนามข้างอารีนาและอาณาบริเวณตามแนวคิดของอ็องรี เลอแฟฟวร์ ใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1) การสร้างพื้นที่การเมืองแบบอารยะ แนวคิดการพัฒนาพื้นที่ทางการเมืองแบบพิเศษตามแนวคิดของอ็องรี เลอแฟฟวร์ สนามข้างอารีนาและอาณาบริเวณให้เป็นศูนย์ราชการ และสโมสรทางสังคมวัฒนธรรมเมืองแบบอารยะเพื่อการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์เมื่อบุคคลที่เข้ามาอาศัยอยู่และการท่องเที่ยวร่วมกันสร้างสรรค์พื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ให้เป็นพื้นที่การเมืองแบบอารยะ (Smart city) ให้เป็นพื้นที่เมืองสามารถติดตามแนวคิดวาทกรรมมีพื้นที่ศูนย์ราชการประชุมสัญจร สถานที่บริการทางราชการนอกพื้นที่ชั่วคราว การไปรษณีย์ และบริการขนส่งสาธารณะ ศูนย์อำนวยความสะดวกกีฬาแห่งชาติ การกีฬาจังหวัด การกีฬาองค์กรต่าง ๆ ศูนย์อำนวยความสะดวกแก้ไขปัญหาโรคโควิด 19 ศูนย์กลางสโมสรทางสังคมต่าง ๆ สร้างพื้นที่ตลาดศูนย์กลางการค้าของที่ระลึกและของดีประจำถิ่นเมืองบุรีรัมย์ (ผู้ประกอบธุรกิจร้านค้า, 2565, สัมภาษณ์)

2) การสร้างพื้นที่เมืองเป็นพื้นที่กลุ่มทางสังคม ผลการสร้างสนามข้างอารีนาและอาณาบริเวณในความเป็นการเมือง (The Political) มีความปลอดภัยและมีอัตลักษณ์กลุ่มทางสังคมการเมืองใหม่ (Collective identities new town) ท้องถิ่นเมืองบุรีรัมย์ ซึ่งการสร้างพื้นที่กลุ่ม ทางสังคมตามแนวคิดของอ็องรี เลอแฟฟวร์ นี้ “ผมเข้าใจว่านายเนวินนำศึกษาทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม จากนักคิดนักวิพากษ์ในศตวรรษที่ 21 มาด้วยหรือเปล่า ทำไมถึงสร้างความสัมพันธ์กลุ่มทางสังคมได้ดีและเป็นที่ยอมรับ” เช่น กลุ่มเด็กและครอบครัว กลุ่มสเก็ตบอร์ด กลุ่มฟุตบอล กลุ่มวอลเลย์บอล เป็นต้น กลุ่มทางสังคมการเมืองคนท้องถิ่นกับคนนอกพื้นที่

เช่น กลุ่มเด็กแว้นบุรีรัมย์ กลุ่มรถแห่บุรีรัมย์ และกลุ่มรถแข่ง เป็นต้น เพราะการสร้างพื้นที่กลุ่มทางสังคมเมืองบุรีรัมย์ในความเป็นเมืองมหานครการท่องเที่ยวและกีฬา ทำให้เกิดพื้นที่กลุ่มทางสังคมนักท่องเที่ยวและกลุ่มทางสังคมครอบครัว กลุ่มทางสังคมแฟนฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด กลุ่มทางสังคมรถแข่งบุรีรัมย์ กลุ่มทางสังคมกีฬาฟุตบอล กลุ่มทางสังคมกีฬาอีสปอร์ต กลุ่มทางสังคมนักดื่มกิน กลุ่มทางสังคมเด็กแว้นบุรีรัมย์ และกลุ่มทางสังคมรถแห่ดนตรีสด เป็นต้น (นักวิชาการอิสระ, 2565, สัมภาษณ์)

3) การสร้างพื้นที่เมืองสาธารณะ เป็นกระบวนการปรับพื้นที่ทางกายภาพให้สัมพันธ์พื้นที่เชิงภูมิศาสตร์เกิดการขับเคลื่อนพื้นที่ทางสังคมวัฒนธรรมอย่างไม่หยุดนิ่ง ตามทัศนคติของฮาเบอร์มานส์ นายเนวินต้องการสร้างพื้นที่สาธารณะให้เป็นเขตปลอดการเมือง (Depoliticised area) สร้างพื้นที่สนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณเป็นศูนย์การท่องเที่ยวเมืองบุรีรัมย์ที่อยู่เหนือมิติทางการเมือง ด้วยการพัฒนาพื้นที่ของกลุ่มทางสังคม (พลเมือง) ที่เข้ามาใช้พื้นที่แห่งนี้ กลายมาเป็นผู้บริโภคพื้นที่ทางสังคมในความเป็นปริมณฑลเมืองสาธารณะในฐานะสมาชิกของพื้นที่ทางการเมืองท่องเที่ยวมีสิทธิและหน้าที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ส่งผลให้นายเนวินมีพลังอำนาจทางการเมืองแฝงอยู่ด้วยบารมีและความดีงามให้สามารถจัดระเบียบพื้นที่เมืองสาธารณะทางสังคมวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นพื้นที่สาธารณะเมืองบุรีรัมย์รูปแบบใหม่อยู่เหนืออำนาจการเมืองภาครัฐ กลายมาเป็นพื้นที่สาธารณะของประชาชนและนักท่องเที่ยวในฐานะผู้บริโภคพื้นที่เดินทางมาชมสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณ หรือชมการแข่งขันกีฬา ออกกำลังกาย นันทนาการ การดื่มกินและการแลกเปลี่ยนทางสังคมวัฒนธรรมต่าง ๆ ตามแต่วัตถุประสงค์ของผู้มาใช้พื้นที่ (นักวิชาการอิสระ, 2565, สัมภาษณ์)

อภิปรายผล

ผลการพัฒนาพื้นที่ดินว่างเปล่าของนายเนวินทำให้เกิดการเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามช้างอารีนาเป็นจุดเริ่มต้นการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวกลายมาเป็นลานคนเมืองบุรีรัมย์ เสมือนการสร้างพื้นที่ร้านเหล้าลานเปียร์ของอังกฤษ (Pub : Public-house) ให้เป็นพื้นที่การเมืองสาธารณะของผู้คนเมืองบุรีรัมย์และผู้คนต่างถิ่นมาพบปะสังสรรค์กัน “สนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณเป็นของตระกูลชิดชอบ” แต่โดยพฤตินัยเป็นพื้นที่ทางสังคมเมืองบุรีรัมย์มาใช้ประโยชน์ร่วมกันสร้างสรรค์กิจกรรมภายใต้การออกแบบพื้นที่ทางการเมืองบุรีรัมย์ สอดคล้องแนวคิดของแจคสัน (Jackson, 1984, p.8) การสร้างพื้นที่เมืองสาธารณะทางสังคมวัฒนธรรมและสถาปัตยกรรมการท่องเที่ยว สอดคล้องสำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์ (2559, น.22) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ทางเศรษฐกิจเมืองบุรีรัมย์ว่า “เมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวอารยธรรมขอม เศรษฐกิจมั่นคง สังคมเป็นสุข” จึงเกิดการการเมืองเรื่องพื้นที่ในสนามช้างอารีนาใน 3 ประเด็น ตามแนวคิดการเมืองเรื่องพื้นที่ของอ็องรี เลอแฟฟวร์ (Henri Lefebvre) ที่ว่า

การเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพ ความต้องการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวในสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณด้วยการวางรูปแบบการจัดที่ดินสร้างพื้นที่ภูมิศาสตร์เมืองบุรีรัมย์ในทางทิศเหนือเฉียงใต้เชิงภูเขากระโดงจากสภาพพื้นที่เป็นกองหินของเมืองหิน ป่าละเมาะ โคกท่าเลเลี้ยงสัตว์และไร่นาดอนที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ทางเศรษฐกิจได้ผลดีเท่าที่ควร แต่นายเนวินมองเห็น

โอกาสความเจริญเติบโตทางธุรกิจสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพตามการประกาศนโยบายของสหพันธ์ฟุตบอลแห่งเอเชีย (Asian Football Confederation) ในปี พ.ศ.2552 ว่าด้วยความเป็นสโมสรฟุตบอลลีกอาชีพของสมาชิกแต่ละประเทศจะต้องมีการปรับโครงสร้างการบริหารงานให้สอดคล้องกับระบบตลาด (Market System) และการจัดตั้งบริษัทไทยพรีเมียร์ลีก จำกัด มาดูแลจัดการแข่งขันฟุตบอลลีกในประเทศไทยให้ได้มาตรฐานตามสมาคมกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของคมเพชร ทิพอาจ (2559) สโมสรฟุตบอลลีกอาชีพจะต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล (บริษัท) มีระบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีสนามจัดการแข่งฟุตบอลเป็นของตนเองและต้องได้มาตรฐาน มีการจำหน่ายบัตรผ่านประตูและผลิตสินค้าตราสัญลักษณ์ของสโมสรฟุตบอล และจัดหาบริษัทสนับสนุนกิจกรรมสโมสรฟุตบอลลีกได้ ส่งผลให้นายเนวินประกาศจัดสร้างพื้นที่สนามสโมสรฟุตบอลและบริษัทบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด ปี พ.ศ. 2553 เมื่อสร้างสนามสโมสรฟุตบอลแล้วเสร็จทำให้เกิดการเมืองเรื่องพื้นที่ท่องเที่ยวชมสนามฟุตบอลรูปทรงปราสาทพนมรุ้งจำลอง มีนักท่องเที่ยว นักทัศนจร และทัศนศึกษาเดินทางเข้าสู่ตัวเมืองบุรีรัมย์ จำนวนมหาศาล เป็นเหตุผลให้นายเนวินลงทุนพัฒนาสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวออกเป็นกลุ่มสนามช้างอารีนา กลุ่มตลาดไนท์เวิลด์ กราว กลุ่มตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล และกลุ่มสนามแข่งรถบุรีรัมย์ จึงทำให้เกิดสถาปัตยกรรมพื้นที่สนามช้างอารีนารูปทรงปราสาทสายฟ้า สถาปัตยกรรมพื้นที่ตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล รูปทรงสถาปัตยกรรมโบราณสไตล์โมเดิร์น สถาปัตยกรรมพื้นที่สวนควี 12 เป็นสถาปัตยกรรมความเชื่อในศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มาสร้างย้อนแย้งทางสังคมใหม่ และสถาปัตยกรรมพื้นที่สนามแข่งรถทางเรียบชิงแชมป์โลก ส่งผลให้เมืองบุรีรัมย์กลายมาเป็นการเมืองเรื่องพื้นที่ศูนย์กลางท่องเที่ยวและกีฬาโลก เป็นการลงทุนทางวัฒนธรรมที่ฝังตัวอยู่ในพื้นที่เมืองบุรีรัมย์ เป็นทุนหลักที่ยังรากลึกในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการอุตสาหกรรมสินค้าวัฒนธรรม สอดคล้องแนวคิดของบุญยสฤษฎ์ อเนกสุข (2559) การสร้างทุนทางวัฒนธรรมเป็นรูปลักษณะ (An Objectified state) และทุนทางวัฒนธรรมเป็นสถาบัน (An Institutionalized state) เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองบุรีรัมย์ สอดคล้องแนวคิดของบงกชรัตน์ เตชะไตรศักดิ์ (2554) การเมืองเรื่องพื้นที่ทางกายภาพอธิบายถึงภูมิศาสตร์วัฒนธรรมของพื้นที่ที่มีความซับซ้อนอยู่ 3 สิ่ง ได้แก่ รูปแบบการจัดการสร้างพื้นที่ทางการก่อสร้างขึ้นมา (Settlement patens) รูปแบบการจัดสรรที่ดิน (Land division patens) เพื่อวางระบบสาธารณูปโภคการใช้สอยประโยชน์เพื่อสังคมวัฒนธรรม และสถาปัตยกรรม (Architecture) การออกแบบก่อสร้างพื้นที่เมืองบุรีรัมย์ใหม่

การเมืองเรื่องพื้นที่ทางจินตนาการ แนวคิดสร้างสรรค์ของบุคคลถูกนำมาสร้างลงในสนามช้างอารีนาจนเกิดกระแสความสนใจการท่องเที่ยวเข้ามาชมพื้นที่เมืองบุรีรัมย์ ทำให้บุคคลอื่นเห็นชอบเกิดขยายตัวสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวกว้างขวางออกไปจากการสร้างพื้นที่ทางจินตนาการทางวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ด้วยการรื้อฟื้นความเชื่อศาสนาและประวัติศาสตร์บางช่วงเวลา เช่น การสร้างปราสาทพนมรุ้งจำลองขึ้นมาใหม่ ทำให้ผู้คนต่างสนใจพื้นที่ทางความคิดเกิดการตีความการให้ความหมายพื้นที่ทางกายภาพมาสู่ความเชื่อพื้นที่ทางจินตนาการใหม่ที่มีความซับซ้อน มีการช่วงชิงอำนาจและความขัดแย้งสอดแทรกอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องแนวคิดของชวิตรา ตันติมาลา (2560) การใช้ปัญญาเข้าถึงความเชื่อพื้นที่ทางจินตนาการด้วยเหตุผลสากลชุดเดียวกันแต่ยังเกิดความขัดแย้งอยู่ก่อให้เกิดการเลือกข้างระหว่างผู้ใช้เหตุผลกับผู้ไม่มีเหตุผล ดังนั้นการสร้างพื้นที่

ทางสถาปัตยกรรมทั้งปราสาทพนมรุ้งจำลองเฉพาะองค์ปางประธานและลานศิ่วะ 12 (นอกจากกามสูตร) มีการสื่อสารความเชื่อในความหมายใหม่พื้นที่ทางจินตนาการแบบพระพุทธรูปศาสนาทำให้เกิดความขัดแย้งทางสังคม ตลอดทั้งการสร้างตลาดบุรีรัมย์ คาสเซิล จำลองวิถีชุมชนโบราณเดิม ปราสาทพนมรุ้งและปราสาทเมืองต่ำมาสร้างกิจกรรมลงในพื้นที่ท่องเที่ยวกลายเป็นกิจกรรมทางการเมืองกับการท่องเที่ยวและกีฬา สอดคล้องแนวคิดของธีรยุทธ บุญมี (2548) การสร้างพื้นที่ทางการเมืองแบบสวยงามเหมือนเมืองโบราณในประเทศอิตาลีทำให้เกิดพื้นที่ทางจินตนาการกับสถาปัตยกรรมความย้อนแย้งทางสังคม

การเมืองเรื่องพื้นที่ทางสังคม การสร้างกิจกรรมทางสังคมเมืองบุรีรัมย์นี้เป็นการสร้างพื้นที่ความสัมพันธ์ในเชิงพลวัตการถ่ายเทรูปแบบกิจกรรมเป็นเชิงวัฏจักรทางสังคมมนุษย์ตามแนวคิดของ อ็องรี เลอเฟฟวร์ (Henri Lefebvre) ทำให้เกิดความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ทางกายภาพกับพื้นที่ทางจินตนาการจากการพัฒนาสร้างพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ดินว่างเปล่าให้เป็นพื้นที่ทางการเมืองท่องเที่ยวและกีฬาในสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณ กลายเป็นมโนทัศน์ทางสังคมด้วยการสร้างอัตลักษณ์และภาพแทนลงในพื้นที่เป็นกิจกรรมทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ นิศา ชัชกุล (2551) การสร้างพื้นที่ทางสังคมขึ้นมาเพื่อเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และการสร้างความสัมพันธ์ไมตรีให้ผู้คนท้องถิ่นและผู้คนต่างถิ่นได้เข้ามาพบปะแลกเปลี่ยนกิจกรรมทางสังคมร่วมกัน ทั้งเป็นพื้นที่ทางสังคมที่มีความปลอดภัยมั่นคงยั่งยืน ทำให้ผู้คนอยากเข้ามา หรือกลับมาสร้างพื้นที่ทางสังคมอีก หรือเกิดทัศนคติที่ดีเลือกใช้พื้นที่ทางสังคมอีก สอดคล้องกับแนวคิดของ ธีรยุทธ บุญมี (2548) มนุษย์มีแนวโน้มการสร้างกลุ่มทางสังคม แต่สิ่งที่อยู่ตรงข้ามกับการสร้างกลุ่มทางสังคมคือความเป็นกลางทางการเมืองไม่อยู่ข้างใคร ความเป็นการเมืองมุ่งเป้าไปที่การสร้างกลุ่มทางสังคมไม่ใช่ความเป็นกลางทางการเมือง แม้จะอ้างว่าตนเองอยู่เป็นกลางทางการเมืองก็ตาม ความเป็นการเมืองเป็นผลผลิตที่เกิดจากการสร้างกลุ่มทางสังคมและพยายามทำให้เป็นการเมืองหายไปจากกลุ่มทางสังคมอีกครั้งหนึ่ง

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยตามแนวคิดทฤษฎี “การเมืองเรื่องพื้นที่” ทำให้พบข้อเสนอแนะที่น่าสนใจเสนอในบทความเพื่อการวิจัยสร้างความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ในสนามช้างอารีนาทั้งทางภูมิศาสตร์พื้นที่ผลดีและผลเสียทางสภาพแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรมเมืองบุรีรัมย์ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ควรเน้นการวิจัยเจาะลึกสภาพแวดล้อมทางกายภาพว่ามีความสัมพันธ์เชิงพื้นที่ในสนามช้างอารีนาและอาณาบริเวณ ภูมิศาสตร์พื้นที่โดยรอบเมืองบุรีรัมย์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง พื้นที่ใดควรอนุรักษ์คงอยู่เพื่อการบอกเล่าตำนานภูมิศาสตร์พื้นที่และความเป็นอยู่วิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรมพื้นที่ ความเชื่อทางวัฒนธรรม ประเพณี เนื่องจากการพัฒนาพื้นที่การท่องเที่ยวทั่วโลกกับการอนุรักษ์พื้นที่ทางทรัพยากรธรรมชาติ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมมนุษย์จะต้องเกิดการพัฒนาด้วยความคงอยู่เพื่อการใช้ประโยชน์ทางสังคมพื้นที่เมืองบุรีรัมย์

ประการที่สอง ผลการสร้างพื้นที่สนามข้างอารีนาทำให้เมืองบุรีรัมย์กลายมาเป็นเมืองพื้นที่ศูนย์กลางการท่องเที่ยวและกีฬาโลก ทำอย่างไรการจัดการภาครัฐมาช่วยสนับสนุนพัฒนา กิจกรรมกีฬาบางประเภทที่ภาคประชาชนให้เมืองบุรีรัมย์เป็นศูนย์กลางการพัฒนา กีฬาเฉพาะให้กับทีมชาติ อย่างเช่น อคาเดมีฟุตบอล ทำให้กิจกรรมการกีฬาของประเทศเกิดการพัฒนายั่งยืน แต่ในขณะเดียวกันเมืองบุรีรัมย์จะต้องมีการประกาศจัดการแข่งกีฬาแต่ละประเภทกีฬา ทั้งระดับโลก ระดับประเทศ และระดับจังหวัด ด้วยการกำหนดวัน เวลา ให้ชัดเจน

ประการที่สาม ผลการลงทุนการพัฒนาพื้นที่สนามข้างอารีนาและอาณาบริเวณตามแนวนโยบายนายเนวิน ชิดชอบ ส่งผลกระทบทางบวกทำให้ตัวเมืองบุรีรัมย์มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมาก แต่สิ่งที่ขาดการสนับสนุนเพียงพอคืองบประมาณจากภาครัฐในการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นที่และการพัฒนาพื้นฐานทางเศรษฐกิจรายได้ให้กับประชาชน เกิดความสอดคล้องกับการสร้างสนามบินบุรีรัมย์ให้เป็นสนามบินนานาชาติ “เมืองบุรีรัมย์ เป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวภาคอีสานตอนล่าง” ดังนั้นจะต้อลดอำนาจรัฐ ส่งเสริมให้ภาคการศึกษา และภาคเอกชน ร่วมกันวางนโยบายการคิดวิเคราะห์การสร้างพื้นที่ทางการเมือง ตลอดจนการกระจายอำนาจให้จังหวัดมีบทบาทในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว นับเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการวางรากฐานการพัฒนาประเทศ ตลอดจนการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีอีกด้วย

บรรณานุกรม

- ขุนทร์ นาคทรานนท์. (2560). พื้นที่การเมือง: การไม่จำเป็นต้องมีเหตุผล. *วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา มศว*, 31(1), 94, 178, 188.
- ชวิตรา ตันติมาลา. (2560). พื้นที่สาธารณะและการผลิตพื้นที่: ความหมายใหม่ของความสัมพันธ์ทางสังคม. *วารสารบรรณศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 10(1), 94.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2548). *สู่ทศวรรษที่ 7 ปฏิวัติ 2475/สถาปนา มธก. 2477 ธรรมนูญและการเมือง เรื่องพื้นที่*. มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.
- นราธิป ตรีเจริญ และคณะ. (2559). กีฬาและความรัก เอกลักษณ์ และการพัฒนาท้องถิ่นของสโมสรฟุตบอลบุรีรัมย์ ยูไนเต็ด. *วารสารวิจัยและพัฒนา สาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 11(1), 281-294.
- เนวิน ชิดชอบ. (2559). “เนวิน” แจงหลังถูกขานเน่ตัววิจารณ์ารูปปั้นกามลุตมาตั้งในสวนสุขภาพ ซึ่งเป็นสิ่งแปลกใหม่. สืบค้นจาก MGR online <https://mgronline.com/local/detail/9590000016024>
- นิตา ชัชกุล. (2551). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญยสฤกษ์ อเนกสุข. (2559). *ยล เยี่ยม เยือน เหยา: แนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 2). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.

- บงกชรัตน์ เตชะไตรศักดิ์. (2554). *ภูมิศาสตร์วัฒนธรรม*. ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2555). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานจังหวัดบุรีรัมย์. (2559). *ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดบุรีรัมย์*. เอกสารอัดสำเนา.
_____. (2563). *ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดบุรีรัมย์*. เอกสารอัดสำเนา.
- สมมาตร ผลเกิด. (2555). *หนังสือรายวิชาท้องถิ่นศึกษา กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาสังคมศาสตร์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ:
พี.เอส.เพรส.
- อุทิศ ทาหอม, สำราญ จุระตา, สนิททรัพย์ ยืนยาว, และวิศวมาศ ปาลสาร. (2565). *รูปแบบการ
พัฒนาขีดความสามารถด้านการท่องเที่ยวชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
ตำบลบึงเจริญ อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์: กรณีศึกษา ชุมชนสายตริพัฒนา 3
และชุมชนสายตริ 7. ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
ประจำปี 2564*.
- Lefebvre, Henri. (1991). *The Production of Space*. Malden, Massachusettes:
Blackwell Publishers ZTranslated by Donald Nicholson-Smith).